

Rapid changes, which take place on all language levels, including grammatical, predetermine actuality and practical sense of grammatical growth study issues, of usual constructions and other regular deviations of codified structure of modern German language.

Purpose:

The purpose of this linguistic research is the definition of main lingvo-cognitive requirements, which determines processes of system grammatical mistakes and disagreements.

Results:

Based on concept of grammar of mistakes of Swiss linguist Henri Frei and on analysis of actual empirical material, the range of basic needs was discovered, which motivate the appearance of majority of deviations, which are present in contemporary German language. Among them can be named: the need for grammatical assimilation and analogy, the need for clarity and differentiation, the need for economy, irremovability, expressivity.

Discussion:

As in the framework of this research it is impossible to examine all grammatical standards' deviations existing in language, the perspective for further study, per our opinion are those intralinguistic and cognitive prerequisites, which motivate of permutation sequence elements in complex verbal complex subordinate clauses, the application of pluskwamperfekt forms in the absence of expression needs of prematurity in the past, excessive accumulation of verb forms in simple sentences etc.

Key words: grammar deviations, "grammar of mistakes", need, linguistic economy, assimilation, irremovability, expressivity.

Vitae

Nataliia Drach is postgraduate of Department of German Philology at Borys Grinchenko Kyiv University, specialty 10.02.04 Germanic languages. Her areas of research interests include German grammar, functional grammar, active grammar of associative and verbal Net, cognitive grammar.

Correspondence: m.pakholchuk@gmail.com

Світлана Каленюк

УДК 811.161.2+81-119

**РОЛЬ СЕМІОТИЧНИХ КОДІВ У ПРОДУКУВАННІ СЕМАНТИЧНОЇ ГЕТЕРОГЕННОСТІ ПОВІСТІ
Т. ПРОХАСЬКА «ДОВКОЛА ОЗЕРА»**

Статтю присвячено проблемі встановлення характеру залежності між семантичною неоднорідністю тексту повісті Т. Прохаська «Довкола озера» та кодами, що в ньому функціонують. Відповідно до цього на основі змістових експлікацій і кількісних показників авторкою виокремлено масив актуальних кодів, що забезпечують семантичну неоднорідність тексту повісті Т. Прохаська «Довкола озера», визначено особливості номінації герменевтичних і символічних кодів із урахуванням усталених та специфічних смислів, виражених ними, а також здійснено лексико-семантичну характеристику узуальних та оказіональних номінацій цих кодів.

Ключові слова: семантична гетерогенність, текст, семіотичний код, узуальна номінація, оказіональна номінація.

Популяризація лінгвoseміотичного підходу в дослідженнях тексту значно розширює дефінітивне поле останнього й визначає його не лише як знакову структуру (Л. Бабенко, Я. Галло, О. Дорофеева, І. Кочан, В. Кухаренко, Ю. Лотман, В. Лукін, В. Садченко, Б. Успенський та ін.), а і як систему кодів (Н. Андрейчук, Т. Срохіна, Є. Івченкова, М. Лановик, В. Степанов, О. Хлебникова, Л. Чертов та ін.). Такий вектор окреслився в сучасній науці під впливом ідей Р. Барта, а згодом і Д. Фоккеми та У. Еко, які вперше відзначили вагому роль кодів та кодових сполук у семіотичній інтерпретації текстів чи їхніх фрагментів. У цьому аспекті на сьогодні висвітлено й обґрунтовано значну кількість загальнотеоретичних положень, що стосуються насамперед з'ясування мовленнєвого потенціалу кодів як текстових складників (О. Бразговська, Дж. Ділі, Г. Почепцов, А. Соломоник, Н. Степанова та ін.), визначення типологічних різновидів цих семіотичних утворень (Р. Барт, О. Бразговська, А. Диденко, У. Еко, Х. Кафтанджияєв, В. Степанов, Д. Фоккема та ін.), установлення зв'язків із культурним універсумом (Д. Гудков, С. Денисенко, В. Красних, М. Ковшова, О. Селіванова, О. Снитко, І. Тараба, З. Чанишева та ін.). Також останнім часом усе більшої уваги наукова спільнота приділяє питанню семантичної експлікації кодів, однак наявні розробки, попри їхню беззаперечну наукову цінність для лінгвістики, присвячено переважно визначенню номінативного складу кодових одиниць лише як репрезентантів текстів певної культури, через що цілісного уявлення про лексико-семантичне навантаження всього існуючого розмаїття кодів поки немає (див. праці Н. Венжинович, О. Галинської, О. Дідули, Т. Леонтьєвої, Н. Шарманової, С. Шестакової, Л. Щербачук та ін.). Отже, з огляду на те, що будь-який текст «принципово гетерогенний та гетероструктурний» ("Theory of Text" 54), тобто має здатність до генерування

різних за складністю та семіотичним обсягом смислів і значень, а також уважаючи, вслід за О. Хлебниковою (Khlebnikova), класифікацію Р. Барта (Bart) найбільш доцільною для аналізу механізмів кодування текстів, виокремлюємо новий напрям дослідницьких пошуків – визначення продукуваної різними кодами семантики та встановлення їхньої ролі в актуалізації семантичної гетерогенності тексту, в якому вони функціонують.

Не меншою мірою зумовлює наш інтерес до окресленої проблеми й те, що доволі високий рівень неоднорідності, в т. ч. і семантичної, мають тексти феноменологічної прози, бо ж «події в них не є самодостатнім рушієм сюжету, вираженого слабко, а швидше приводами для розгортання певних мисленнєвих (або навіть перцептивно-мисленнєвих) конструктів» (Grebenuk 223). Такою ознакою характеризуються твори представника феноменологічної течії постмодернізму Т. Прохаська, практично не дослідженого сучасними лінгвістами. Це увиразнює актуальність і перспективність досліджень семіотичних кодів, що впливають на семантичну гетерогенність т. зв. безподієвих текстів.

Постановка завдання. Метою пропонованої розвідки є виявлення кодових одиниць у тексті повісті Т. Прохаська «Довкола озера» та аналіз особливостей номінації найпотужніших актуалізаторів семантичної гетерогенності. Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких завдань: 1) з'ясувати сутність семантичної гетерогенності тексту; 2) встановити залежність між семантичною неоднорідністю та кодовим наповненням тексту; 3) виявити на основі змістової експлікації кодів актуалізатори семантичної гетерогенності тексту; 4) визначити продуктивні типи номінації кодів та їхні лексико-семантичні характеристики.

Об'єктом дослідження є семіотичні коди як маркери семантичної гетерогенності тексту повісті Т. Прохаська «Довкола озера», а предметом – засоби їхньої номінації.

Фактичним матеріалом став текст повісті Т. Прохаська «Довкола озера» з огляду на те, що в ній автор «пропонує певну модель творення картини світу – деталізованої, максимально суб'єктивної, з одного боку, індивідуальної, а з іншого, – універсальної, асоціативно спорідненої зі світовідчуттям кожного вдумливого реципієнта» (Grebenuk 227), для змалювання якої вдається до використання різнотипних кодів, яких у загальній сукупності ми зафіксували понад 280 одиниць.

З огляду на складність предмету наукової уваги та специфічність фактажу дослідження виникла необхідність у застосуванні як загальнонаукових (описового, аналітичного, узагальнення, кількісного), так і спеціальних (контекстуально-інтерпретаційного) методів.

У науковій літературі під семантичною гетерогенністю прийнято розуміти одну з основних властивостей тексту, що «зумовлюється поєднанням у ньому системних значень і мовленнєвих смислів» (Gallo 3). Проте їхнє виникнення та функціонування в текстовій матерії визначається, здебільшого двома чинниками: з одного боку, використанням різних типів знаків, а з іншого, – закодованістю тексту (“Theory of Text” 54). Це означає, що семантична гетерогенність тексту фіксує факт взаємодії в ньому спочатку мовних знаків, а потім кодів, причому різнорідна мовна генеза обох та мовленнева потужність останніх і робить цей текст неоднорідним, тобто полікодовим.

Код, як свідчить огляд низки наукових праць, є багатовимірним і міждисциплінарним поняттям. Його сучасне тлумачення в галузі лінгвосеміотики сформувалося на основі узагальнення дефініцій інших наукових парадигм. Завдяки цьому в лінгвосеміотичній практиці код тлумачиться як механізм породження смислу й повідомлення, а також як знакова структура (Ю. Лотман, В. Лукін, А. Усманова); правила сполучуваності та впорядкованості знаків (Л. Чертов); оказіонально взаємооднозначна відповідність кожного знака до певного означуваного (У. Еко); метайнформація, без якої неможлива семіотична інтерпретація (Ю. Шрейдер). Беручи до уваги наведені дефініції та констатуючи неоднотайність поглядів учених на сутність цього поняття, під кодом розуміємо, як пропонує Л. Чертов, сукупність знаків, поєднаних та впорядкованих між собою, бо ж саме це визначення певною мірою засвідчує, що семантика коду може детермінуватися як одним, так і кількома знаками залежно від того, як ними генеруються текстові смисли – прямо чи опосередковано.

У тексті повісті Т. Прохаська «Довкола озера» виокремлення кодів ми здійснювали методом суцільної вибірки й з урахуванням таких критеріальних ознак: 1) здатність коду до транслявання прямого чи прихованого смислів; 2) наявність у структурі коду одного чи кількох знаків, що уможливають вираження одного зі смислів або значень. У ході аналізу ми з'ясували, що семічні (*Маркус; Северин*) та проайретичні (*наближувати; притиснутися*) коди експлікують у текстах переважно системні значення, тобто ті, що закріплені в словниках мови. Це пояснюємо здатністю цих кодів вербалізуватися переважно за допомогою одиничних мовних знаків із фіксованим (прямим і переносним) значенням. Такої властивості позбавлені герменевтичні (*пам'ятаючи каміння, можна вигадувати береги; усі ці варіативні ряди не впливають на впізнавання, як порізи не переінакиують ліній долонь*) та символічні (*територія його мозку; найдавший закапелки тіла*) коди, бо поставити проблемне питання чи утворити асоціативний ряд й інтерпретувати їхні знакові складники поза контекстом практично неможливо, через що ці коди, представлені не одним мовним знаком, експлікують здебільшого мовленнєві смисли. Особливістю гномічних кодів є їхня здатність в одних випадках передавати значення, регламентовані мовною системою, чи відбивати реалії етнокультури (*небо і земля, пов'ялі квіти*), а в інших – імплікувати індивідуально-авторське, суголосне із загальнокультурним, світосприйняття та світорозуміння (*ліс вічної осені, заляклістю нічних метеликів*). Відтак наведене дозволяє говорити про структурну різнорідність, а, отже, й семантичну оригінальність кодів. Зважаючи на це та

враховуючи той факт, що «полікодовий текст служить засобом репрезентації тексту як когерентного цілого, сформованого з кількох семіотичних кодів» (Gallo 4), між кодами та семантичною гетерогенністю тексту встановлюється пряма залежність: що численнішими та різномірними будуть коди, то вищим буде рівень неоднорідності тексту.

Як показав аналіз, у кодовій матерії тексту повісті Т. Прохаська «Довкола озера» функціонують різні типи кодів, сутність яких висвітлено в класифікації Р. Барта. Зокрема фіксуємо герменевтичні коди, що за словами семіотика, вказують на «такі (формальні) одиниці, що дозволяють сконцентрувати, загадати, сформулювати, ретардувати, і нарешті, розгадати загадку» (Bart 45). У свою чергу, семічні коди формують тематичне поле тексту, символічні виступають системою асоціацій і символів, проїретичні утворюють ряд дій чи їхню послідовність, а гномічні «цитаціями, витягами з певної сфери знання чи людської мудрості» (Bart 45).

Зауважимо, що найвищу частотність в аналізованому нами тексті мають символічні та герменевтичні коди, що й окреслили межі семантичної неоднорідності обраної джерельної бази дослідження. Проілюструємо це з урахуванням такого параметра, як тип номінації кодів. Вибір саме цього аспекту вивчення пояснюємо тим, що кожний автор, у т. ч. і Т. Прохасько, по-своєму осмислює, описує та інтерпретує явища навколишньої дійсності, у зв'язку з чим лінгвістична характеристика кодів, що функціонують уже у створеній автором реальності, стає невіддільною від поняттєвої. Тому передача однакових смислів, що виражаються кодами, може відбуватися за допомогою різних типів номінацій. Зважаючи на те, що в лінгвістиці й досі спостерігається різновекторність критеріїв поділу номінативних одиниць (місце творення, структура, джерело появи, призначення, характер позначуваного, загальноприйнятність чи специфічність, мотивованість тощо) (Azarova, Lerko), а також урахування різномірності семіотичної генези кодів та їхні широкі дистрибутивні можливості, за основу семантичного опису беремо критерій загальноприйнятності чи специфічності номенів, що, на наше переконання, дасть змогу визначити, які семантичні смисли ці коди виражають – фіксовані мовою чи запропоновані самим автором. За цим критерієм, як доводять у своїх роботах Л. Азарова, Г. Лепко, М. Мігіріна, І. Нестеренко, номінація буває узуальна та okazіональна (Azarova, Lerko 88). Перший різновид детермінований словником мови, а другий – особливостями авторського світогляду, його компетенціями, мотивами та намірами, а також контекстом тексту (Azarova, Lerko 88).

Зібраний та опрацьований нами фактичний матеріал показав, що найбільш потужними, семантично розгалуженими й активно вживаними є символічні коди (74 %). Вони здатні виражати як узуальні, так okazіональні значення. Логіка розподілу їх за цими групами базувалася насамперед на наявності дефініцій у Великому тлумачному словнику української мови, відсутність, а також і невідповідність літературній нормі яких вказувала на okazіональність досліджуваних одиниць. Крім того, не меншою уваги приділено й такому аспекту, як нашаровування на словникове значення нових елементів смислу.

Виявлено, що узуальний смисл передають символічні коди, у складі яких функціонують такі лексичні одиниці:

– терміни (43 %): *зі складною лінією берегів (затоки, урвища, мілини, фйорди, вигини, півострови)* (географічний термін); *вивереною назовні частиною генома* (біологічний термін); *ураженого антибіотиками маху* (біологічний термін);

– застарілі слова (57 %): *бастіони і форти цитаделі; у цитаделі ботанічного саду; бернардини, юри і редемптористи* (серед виділених слів є архаїзми та історизми: першу групу репрезентують слова «цитадель», що означає фортечна споруда, використовувану як в'язницю ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 1188), та «юра», що вживається для вираження несподівано втраченої надії, припинення свободи дій тощо; другу – слова «бернардин» (член католицького чернечого ордену) та «редемпторист» (католицька чоловіча монахська конгрегація 1732 р.).

Наведені приклади показують, що письменник удається до використання термінологічної, а саме детермінологізованої, та застарілої лексики для репрезентації власних асоціацій та константів культурної пам'яті народів без бодай часткового спотворення його узуальності. Це означає, що узуальні значення символічних кодів мають загальноприйнятий характер і відтворюють систему символічних асоціацій, зрозумілих для представників різних етнічних спільнот.

Символічні коди вербалізуються й okazіональними номінаціями, що є, як показав аналіз, найчисельнішою групою цих кодів, у складі яких містяться лексеми, що виражають «нові емоційно-оцінні значення, що з'являються в слові в певному контексті на основі індивідуальних асоціацій» (Stadniy 31), а також лексеми, що ілюструють умисне відхилення від літературної норми. Відповідно до цього виокремимо в тексті аналізованої повісті такі типи okazіональних символічних кодів:

– діалектизми (21 %): *чайлиса на дахах і піддашнях; на пуделочках маху; кульчик студив сужожилля на шії*. Виділені слова витлумачуються в словниках так: «піддашня» означає горище ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 1150); «пуделочко» походить від слова «пудло» та означає коробку чи футляр ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 1188); «кульчик» – це сережка ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 596);

– рідко вживані лексеми (10 %): *керунок течії; пустиння та смітники* (слово «керунок» означає напрям ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 561), «пустиння» – занедбане обійстя ("Great Dictionary of Modern Ukrainian" 1190));

– розмовні слова (3 %): *між вікнами мусили лежати коци; безконечними переходами у гори* (слово «коц» означає ворсовий пристиджений однобічний килим (“Great Dictionary of Modern Ukrainian” 572), слово «безконечний» утворено від загальноновживаного літературного «безкінечний», що позначає того, який не має ні початку, ні кінця, не має видимих меж; безмежний (“Great Dictionary of Modern Ukrainian” 68));

– okazіоналізми, що «зумовлені зміною в структурі значення слова під впливом контексту або системи образів і сприяє адекватному розумінню слова лише за умов виходу за межі його словникових значень» (“Great Dictionary of Modern Ukrainian” 31), через це й вербалізуються, здебільшого, за допомогою кількох мовних знаків, що утворюють словосполучення (66 %): *рослина від нерослини; нелатина; будинки нори; будинки гнізда; втеча від дискурсу; русла рельєфу губ; лабіринти дактилоскопії; рами свідомості; всередині квітучої сфери; паном флористичних реєстрів; неживі грані стебла; галюцинаційний багатокутник; всі війни уяви; у біографіях болю, холоду і хвороби; уламки досвіду, пам’ять шкіри і постулати слизових; флористична логіка ареалу; вічнозелена конструкція пухлин; реванш флори.*

Зауважимо, що перевага власне okazіоналізмів над іншими типами нелітературних лексем у блоці символічних кодів зумовлена, на нашу думку, більш потужною асоціативністю та стилістичними потенціями перших та авторськими інтенціями до вербального представлення власних асоціативних зв’язків, що виникають поза фіксованими лексикографічними значеннями слів, а також намірами активізувати увагу та уяву читачької аудиторії. Не менш важливо сказати також і про те, що okazіональні символи забезпечують семантичну неоднорідність тексту більшою мірою, ніж узуальні.

Другу позицію в ієрархії маркерів семантичної гетерогенності аналізованого тексту займають герменевтичні коди або коди загадки (19 %). Зважаючи на їхнє дефінітивне навантаження, вважаємо, що їхніми репрезентантами є абстрактні слова, оскільки саме абстрактні поняття мають здатність максимально приховати конкретний образ. Також ці коди представлені доволі розгалуженою системою назв, а тому в основі їхньої вербальної репрезентації лежать як узуальні, так okazіональні значення.

Узуальні номінації герменевтичних кодів найяскравіше виражаються за допомогою загальноновживаних слів, що репрезентують різні тематичні групи слів, а також стилістичні засоби, серед яких головними визначено такі:

– номінативно-ланцюжкові повтори (44 %), за яких «послідовний розвиток думки відбувається так, що в першому реченні повідомляється про певну подію, явище, а кожне наступне щось додає нове. Граматично ланцюговий зв’язок виявляється в застосуванні лексичного повтору, синонімічних заміні та вказівних займенникових слів, співвідносних з іменами предметно-понятійного змісту» (Cherednichenko): *можна думати про те, як ні про що не думається; те, що минає, не є минулим;*

– антоніми (56 %): *багатоколірна суміш галузень стягувалася і розтягалася; при сприятливому сходові чи заходові сонця і мудрому розміщенні дзеркал крізь нього можна проглядати; спочатку піч заходіла, а при кінці буде загарячою для дотику; життя ніколи не буває замале, в будь-якій тривалості воно є повністю.*

Okazіонально маркованими є герменевтичні коди, до яких ми зараховуємо насамперед авторські вислови, що мають сенс загадки, утворені за допомогою таких засобів:

– тотожні лексичні повтори (50 %): *звички стають сенсом і підставою у житті, позбавленому сенсу і підстав; до жінки, якою є всі інші жінки по-різному; внутрішній світ людини – те, що тепер на внутрішньому боці повіки;*

– антоніми (50 %): *приходити вночі за картою денних відкриттів; уможливліючи неможливе; гіркість уможливліє відсутність усіх шарів власного тіла – стисло і розпертого одночасно.*

Кількісний розподіл узуальних та okazіональних герменевтичних кодів дає підстави говорити про те, що перша група є найбільш актуальною в семіотичній площині тексту. У зв’язку з цим констатуємо, що складність герменевтичних кодів виявляється не в утрудненій інтерпретації його окремих складників, а в процесі декодування загальної інформації, що ними передається, бо вона, як правило, має філософський підтекст. Тому ці коди характеризуються здатністю урізноманітнювати семантику текстових смислів.

Низьку частотність уживання фіксуємо серед проайретичних (4 %), гномічних (2 %) та семічних (1 %) кодів. Зважаючи на поодинокі випадки вживання цих типів кодових сполук, відзначаємо їхню нерелевантність у забезпеченні семантичної гетерогенності тексту досліджуваної повісті.

Отже, в тексті повісті Т. Прохаська «Довкола озера» функціонують різні типи кодових одиниць мови, проте найбільш потужними актуалізаторами його семантичної гетерогенності визначено символічні та герменевтичні коди. Це може бути пов’язано з наявністю в них такого квантора спільності, як здатність до репрезентації прихованого смислу слова чи фрази або натяк на нього. Саме ця властивість, за нашими спостереженнями, виступає інтегральною ознакою під час номінації кодів. У цьому аспекті вони можуть бути представлені узуальними та okazіональними номінаціями. Серед символічних кодів узуальні номінації представлені термінами та застарілими словами; okazіональні – діалектизмами, рідко вживаними, розмовними та okazіональними словами. З числа герменевтичних кодів узуальними виявилися номінативно-ланцюжкові повтори та антоніми, а okazіональними – тотожні лексичні повтори й антоніми також.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в здійсненні комплексного семантичного аналізу кодів та поділі їх на тематичні групи.

References

- Azarova, Larysa, and Lepko, Hrigoriy. "Viznachennya tyviv nominatsiy v suchasnomu movoznavstvi (Determining the type of category in modern linguistics)". *Native Land, Almanac of Poltava State Pedagogical University, Poltava Korolenko state. ped. University* (2010): 86–90. Print.
- Bart, Rolan. *S/Z*. Moscow, Academic Project, 2009. Print.
- Cherednichenko, Anatoliiy. *Povtory yak zasib koheziyi tekstu (Repeat as means of text cohesive)*. Web. 14 Jan. 2017.
- Gallo, Yana. "K problematike semanticheskoy geterogenosti teksta (To the problems of semantic heterogeneity text)". *Opera Slavica* (2013). Print.
- Great Dictionary of Modern Ukrainian (Velikiy tlumachniy slovník suchasnoyi ukrayinskoyi movy)*. Perun, Irpen – Kyiv, 2003. Print.
- Grebeniuk, Tatyana. «Harakterni risi podievosti fenomenologichnoyi prozi (na materiali tvoriv T. Prokhasko) (Characteristics eventfulness of phenomenological prose (based on the works by T. Prokhasko))». *Scientific notes of Berdyansk State Pedagogical University* (2015). Print.
- Khlebnikova, Olha. *Semioticheskiye kody v filozofskom tekste (Semiotic codes in a philosophical text)*. Web. 13 Jan. 2017.
- Prokhasko, Taras. *Dovkola ozero (Around Lake)*. Lviv, Calvary (2003). Print.
- Stadnyy, Anatoliiy. "Okazionalni y uzualni konotativni znachennya diesliv u movi suchasniyh ZMI (Usual and occasional connotative meaning of verbs in the language of contemporary media)", *Bulletin : coll. science. pr. Cherkasy, Cherkassy B. Khmelnytsky th. University*, 2014. 30–34. Print.
- Theory of Text : Textbook (Teoriya teksta : uchebnoye posobiye)*. Moscow, Flinta, Nauka, 2010. Print.

Надійшла до редакції 04 березня 2017 року.

THE ROLE OF SEMIOTIC CODES IN ENSURING THE SEMANTIC HETEROGENEITY OF THE NOVEL BY T. PROKHASKO "AROUND THE LAKE"

Svitlana Kalenuk

Department of General and Applied Linguistics, Mykolaiv Sukhomlinskiy National University, Mykolaiv, Ukraine

Abstract

Background. The semantic heterogeneity of the text has always been the object of linguistic researches. Many scientists have claimed that the words and phrases are stimulants of semantic heterogeneity. But with the advent of linguasemiotic and popularity of semiotic analysis of linguistic units, we attempted to analyze the impact of semiotic codes on the semantic heterogeneity of the text (on the material of the novel by T. Prokhasko «Around the Lake»), which until then had not been undertaken in science.

Purpose. The purpose of this article is to identify the essence of the concept of the semantic heterogeneity of the text, establish a direct relationship between the semantic heterogeneity of text and codes that it operate, analyze the relevant codes that enable and affect the degree of semantic heterogeneity of the novel by T. Prokhasko «Around the Lake» on the basis of semantic explications and quantitative indicators.

Results. As a result we found that the most powerful actualizers of the semantic heterogeneity of the text were symbolic and hermeneutic codes. We noticed that the hermeneutic and symbolic codes are presented in the text with the help of usual and occasional nominations. Moreover, the lexical-semantic analysis of these nominations showed that in the system of symbolic codes dominated the occasionalisms, in block of hermeneutic codes – usual type of naming. This we explain the individual intentions of the author.

Discussion. The prospect of further research is the realization of complex semantic analysis and code division them into thematic groups.

Key words: semantic heterogeneity, text, semiotic code, usual nomination, occasional nomination.

Vitae

Svitlana Kalenuk is candidate of Philology (Phd), Associate Professor, Associate Professor of Department of General and Applied Linguistics in Mykolaiv Sukhomlinskiy National University.

Circle of the scientific interests: semantics, semiotics, theory of communication, text linguistics.

Correspondence: kalenukso@gmail.com